

Nova godina

petak 25. DECEMBAR 2020.

• • • PRAZNIČNI DANAS • • •

GDE ŽIVI NAJVOLJENIJI BRADATI DEKA?

Laponija - dom Deda Mraza

Deda Mraz i kovid

Da je kovid promenio svet, pokazuje ovih dana i slika iz Deda Mrazovog sela u kojoj bradati deka u crvenom odelu sedi pored pleksiglasa, dok deca svoje želje šapuću s druge strane stakla, umesto Deda Mrazu na uvo. Patuljci na bezbednoj distanci sa maskama na licima dočekuju posetioce čiji je broj znatno smanjen u odnosu na prethodne godine. Pandemija ipak nije zatvorila ovu omiljenu zimsku destinaciju, iako je zabeležen pad posete za 80 odsto u odnosu na isti period prošle godine. Iako Finska ne beleži znatan skok u broju zaraženih virusom kovid 19 (na 5,5 miliona stanovnika, Finska ima oko 300.000 zabeleženih slučajeva, od koga je oko 350 sa smrtnim ishodom), turisti iz velikog broja zemalja ne mogu da uđu u ovu zemlju.

Za one koje bi ipak želeli da vide „pravog“ Deda Mraza iz Laponije, rukovodstvo Deda Mrazovog sela osmislilo je virtuelni sastanak. „Deda Mraz je oduševljen ovom stvarčicom koju su napravili njegovi patuljci i zbog koje on sad može da ostane u kontaktu sa ljudima. Video-pozivi doneće božićnu magiju iz Laponije širom sveta“, saopštili su iz kancelarije Deda Mraza.

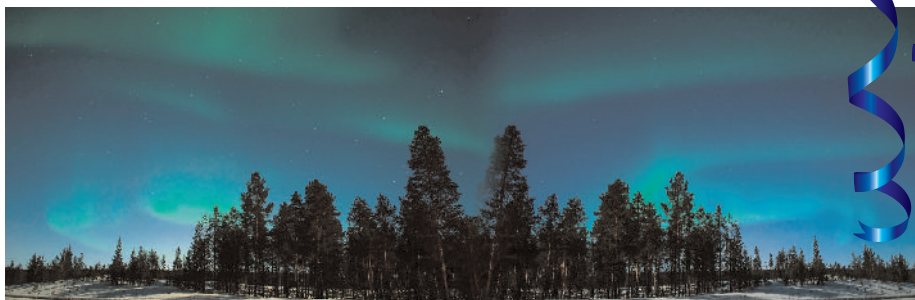
Deda Mraz postoji i živi u Laponiji. Tačnije prava lokacija njegovog doma je i dalje dobro čuvana tajna, poznata samo nekolicini, ali zvanična kancelarija iz koje najvoljeniji bradati deka obavlja sve svoje zadatke smeštena je u Rovanijem, gradu na severu Finske. Upravo tu - na samom Arktičkom polarnom krugu i na samo dve hiljade kilometara od Severnog pola, nalazi se Deda Mrazovo selo.

Deda Mraz je izabrao baš ovo mesto da smesti svoje irvase i zajedno sa patuljcima otvori fabriku igračaka, jer svi oni ne vole preterano vrućinu. Barem tako priča turistima koji dolaze sa svih strana sveta da posete Rovanijem, još od kada je uveden prvi čarter-let iz Velike Britanije davne 1985. godine. Ljubitelji zimskih čarolija stizali su u to mesto i mnogo ranije, a sve je zvanično počelo kad se na ovaj put spremila Eleonora Ruzvelt, supruga nekadašnjeg američkog predsednika Frenklina Ruzvelta. Rovanijem je gotovo u potpunosti srušen tokom Drugog svetskog rata, a kada je 1950. godine nekadašnja prva dama SAD došla da obiđe radove na obnovi grada, poželela je da vidi i Arktički polarni krug. Na samo osam kilometara severno od glavnog grada finske oblasti Laponije, gradske vlasti su samo za suprug tada već pokojnog američkog predsednika izgradile kućicu. Ta zgrada je označila početak nastanka Deda Mrazovog sela i postoji i dan-danas, odmah pored čuvene pošte.

Pre nego što se 1950-ih preselio u Rovanijem, Deda Mraz je živio u obližnjem Korvatunturi, bregu visokom 483 metra. Godine 1927.

na finskom radiju novinar Markus Rautio poznatiji kao ujka Markus prvi put je objavio da Deda Mraz stanuje na brdu koje je dobilo naziv po svom obliku u kome podseća na uho. Ovu sličnost novinar je povezao sa osluškivanjem dečjih želja, pa kada čuje sve želje, Deda Mraz uz pomoć patuljaka pravi poklone koje mališani žele. U Laponiji se i danas veruje da se vredni deka, kada se

ke, kuhinja u kojoj se prave poslastice za Deda Mrazove pomoćnike, a za potpun doživljaj posetioци mogu i da prespavaju u igluu. Haskiji i irvasi omiljeni su prevozno sredstvo Deda Mraza a turisti mogu da polože i vozački ispit za vožnju zaprege i dobiju dozvolu na pet godina. Ko pređe crtu

umori od velikog posla, vraća u Korvatunturi, gde živi skriven u brdu, ali niko ne zna gde tačno.

Kada se to tačno događa, ni to niko ne zna, budući da je selo, koje je dizajniralo poznato finsko udruženje arhitekata Arak grup, otvoreno tokom cele godine, a u periodu od novembra do marta najveći je broj posetilaca (ovu finsku oblast u proseku godišnje poseti pola miliona turista). U mestu gde Deda Mraz pravi i pakuje sve igračke za dobru decu, nalaze se i crkva koja može da primi do hiljadu ljudi, istorijski muzej i Božićna kuća u kojoj se mogu videti različiti običaji iz svih delova sveta. Tu su i radnje suvenira, restorani, kafići, leđene skulpture, hoteli, škola za vilenjake i patulj-

Arktičkog kruga, za to će dobiti sertifikat: dokaz na kom piše da je prešao sa kraja sveta na njegov početak.

Jedno od najzanimljivijih mesta za obilazak je pošta. Od pomenute 1985. godine, kada je zvanično i otvoreno Deda Mrazovo selo, na ovu adresu stiglo je 18 miliona pisama iz 199 zemalja širom sveta. Poslednjih godina Deda Mraz i njegovi patuljci pročitaju i odgovore na više od 700.000 pisama tokom sezone praznika, a kako radi pošta mogu da vide i svi turisti. Oni sa istog mesta mogu da pošalju i razglednice ili čestitke sa posebnom markicom sa Arktičkim krugom koju ne mogu naći nigde na svetu. Svi posetioци

mogu da vide i Deda Mrazovu kancelariju koja se nalazi u pećini, 12 metara ispod zemlje.

Magiju ovom nesvakidašnjem mestu daje i njegova okolina i pejzaži. Laponiju prekriva sneg veliki deo godine. Prve pahulje padaju već krajem avgusta, a hladna zima traje dugih sedam meseci, sa najdebljim belim pokrivačem u aprilu. Ni leto ne donosi posebnu toplotu, budući da je u tom periodu prosečna temperatura deset stepeni.

Od meseca ne zavisi samo da li će biti snega ili ne, već da li će u Rovanijem biti dan ili noć. U vreme letnje dugodnevne svetlosti uopšte ne zalazi, a zahvaljujući ponoćnom suncu, posetioци mogu da obiđu brojne prirodne atrakcije bilo kad u toku 24 sata. S druge strane, zima nosi kratkodnevnicu, bez sumraka i svitanja. Srećni posetioци mogu videti i polarnu svetlost (Aurora Borealis) i njenu šarenu igru na nebu.

Zanimljivo je da iako se širom sveta u božićnoj ili novogodišnjoj noći za Deda Mrazu ostavljaju kolačići i mleko, poseta Laponiji otkriva drugačije lokalne specijalitete, uglavnom spremjene od ribe.

Selo koje je projektovano tako da sa neba izgleda poput irvasa, nije namenjeno samo deci, čije želje i ljubav i čine ove mesto čarobnim. Magične kuće i neobična priroda, kao i svi drugi praznični prostori gde se voljeni deka sreće sa dečjim željama iz celog sveta, nateraću i one najskeptičnije da se ponovo zapitaju da li Deda Mraz ipak postoji.

M. Krtnić

List Danas predlaže

Šta pokloniti za Novu godinu?

Budite originalni i praktični

Iako će vam mnogi iz okruženja reći da ne žele poklon za Novu godinu ili „nije trebalo“, svako se neupitno obraduje kada vidi da ga se neko setio. S druge strane, mnogim ljudima je veća radost da poklanjaju nego da primaju poklone.

Ako ste i ove godine rešili da obradujete svoje voljene ljude iz okoline za novogodišnje i božićne praznike, a još niste odlučili šta biste im darovali, savet Danasa je da budete originalni i praktični.

Ukoliko nemate još ideju, preopterećeni ste poslom ili korona virusom, ekipa Danasa je napravila 15 preporuka za ovu godinu. Nadamo se da će vam biti korisni.

1. Rukotvorine osoba sa smetnjama u razvoju

Ukoliko ste iz Beograda, prva preporuka je da posetite kafić i radionicu „Zvuci srca“ na Vračaru, u Čuburskoj 12. Reč je o projektu Humanitarne organizacije za pomoć osobama sa smetnjama u razvoju „Dečje srce“.

Štićenici ovog programa na Vračaru imaju radionicu u kojoj ručno izrađuju razne suvenire poput majica, cegera, šolji, lutkica, nakita, a koje možete na istom mestu i kupiti u njihovoj prodavnici.

Osim što ćete obradovati voljenu osobu originalnim poklonom, ujedno ćete učiniti i jedan human gest.

2. Akvarijum sa dve zlatne ribice

Držanje akvarijuma u domu je jedna od preporuka feng šuija. Ukoliko nekog želite da obradujete, idealan poklon bi bio mali akvarijum, sa dve „zlatne ribice“ - japanske i jednom biljkom, koji vas ne mora mnogo koštati, a nekog od vaših može prijatno iznenaditi.

Ribice, inače, nisu skupe za dalje održavanje, a japanske su jedna od vrsta akvarijumskih ribica koje su i najjednostavnije za održavanje.

Linkovati neku reč nekim pet šopom koji želi da sponzorise ili dodati rečenicu o konkretnoj akciji klijenta pa nju linkovati.

3. Knjiga

Knjiga je uvek lep poklon, pogotovo ako znate ko kakva interesovanja ima ili šta voli da čita. Nećete pogrešiti.

Potrebno je samo da još napišete i originalnu posvetu, koja može biti vrednija od same knjige.

Linkovati neku reč nekom izdavačkom kućom koja želi da sponzorise ili dodati rečenicu o konkretnoj akciji klijenta pa nju linkovati.

Podsećamo da i izdavač dnevnog lista Danas „Dan Graf“ daje veliki popust na svoja izdanja koji je važeći sve do kraja decembra.

4. Zaštitne maske

Najmanje što možemo učiniti da budemo odgovorni prema sebi i drugima tokom pandemije korona virusa jeste da nosimo zaštitne maske. Osim što je odgovorno, na svim mestima u Srbiji je i obavezno nošenje maski.

Jedna maska u džepu danas nikome nije dovoljna, tako da imati što više maski nije naodmet. Danas mnogi prave i prodaju maske u raznim dezenima, sa originalnim porukama, a mnogi već imaju i po više maski u zavisnosti od odevne kombinacije.

Maske nisu veliki trošak, a ukoliko izaberete prave, može biti idealna sitnica koju možete pokloniti nekome za Novu godinu.

5. Budi human

Sve više dece u Srbiji se leči putem donacija i SMS poruka. Obavesti svoje prijatelje i porodicu da si ove godine odlučio/la da novac predviđen za njihove poklone daš u humanitarne svrhe za lečenje bolesne dece i preporučiti njima da i oni to urade ukoliko su već planirali da ti kupe poklon.

Na taj način svi ćete darovati nekome kome je zaista potrebno, a tvoji prijatelji će biti ponosni na tebe ako im kažeš da si to učinio kao novogodišnji poklon njima.

Postoje razne organizacije za pomoć bolesnima za lečenje, među kojima su Budi human, Podrži život ... tvoje je samo da odlučiš gde i kako ćeš to učiniti.

6. Kancelarijska stolicica

Većina ljudi od početka izbijanja epidemije korona virusa radi od kuće i, po svemu sudeći, takva će nam sudbina biti još sigurno nekoliko meseci.

Da li svi imaju uslove za rad od kuće? Sedenje po ceo dan, pogotovo na neadekvatnim (trpezarijskim) stolicama, foteljama ili garniturama može trajno da ošteti nečiju kičmu i zdravlje.

Budite praktični pa poklonite nekome od voljenih, za koga znate da dosta radi od kuće, kancelarijsku stolicu. One se mogu naći povoljno i na akcijama, a svako će biti zahvalan na ovakvom prak-

tičnom poklonu i sigurno pronaći neko mesto za nju u kući ili stanu, pa makar i privremeno dok se ova pandemija na približi kraju.

7. Vitaminski paket

Osim što vlada korona, svake zime je i sezona gripa i prehlada. Mnogi su uplašeni, pogotovo sada, i preventivno piju mnoge suplemente kako bi ojačali svoj imunitet.

Napravite svoji prijateljima paketiće sa vitaminima C, D, cinkom, magnezijumom, propolisom, nekim čajem...

Ili poklonite korpu sa prirodnim izvorima vitamina - voćem, pa sami iskombinujte „paketić“ od jabuka, mandarina, pomorandži, limuna, dumbira...

8. Naruči ručak ili večeru

Hrana nas opušta, raduje i spaja - čak i kada smo razdvojeni. U samo par klikova kupi dragoj osobi Wolt poklon vaučer ili joj pošalji klopnu preko Wolt aplikacije.

Na Woltu možete da poručite restoransku hranu, vino, premijum pića, kafu, cveće, čokoladu i druge slatkiše. Ne zaboravi da je mali znak pažnje i nežnosti svima potreban u ovim vremenima.

9. Aparat za kafu

Osim što ne možemo u restorane, nije poželjno sedeti ni po kafićima. Mnogi, pak, ne mogu da zamisle dan bez neke espresso kafe, za koju nemaju mogućnost da spremaju kod kuće.

Idealan poklon takvima upravo može biti neki od aparata za kućno spremanje ovakvih kafa. Izbor na tržištu je veliki.

10. Putovanje po Srbiji

Situacija sa korona virusom možda nam neće dozvoliti još neko vreme da putujemo i istražujemo druge zemlje. Ove godine ste možda letovali negde u Srbiji, ali sigurno niste ni delić toga obišli.

Prvo ili novo putovanje po Srbiji možete rezervirati putem agencije Travel to Balkan i tako obradovati svoje voljene osobe za Novu godinu.

11. Saksijaska biljka

Buket cveća ili jedan cvet za vazuu iz cvećare je klasičan, ali za neke manje povode i kao iznenađenje koje može biti i bez povoda. Lep je znak pažnje, ali brzo uvene.

Za Novu godinu zato odlučite se za neku saksijasku biljku i to najbolje za neku koja ima određenu simboliku, koju ćete obavezno preneti onome kome je poklanjate.

Jedan od predloga je zeleni ljiljan, biljka za koju se smatra da čisti vazduh, što je u današnje vreme zagađenosti vazduha u virusa i te kako korisno.

12. Pokloni za decu

Ako imate decu u porodici ili među prijateljima, kod njih ne možete mnogo da pogrešite. Deca su za-

hvalna jer se ona obraduju svakom poklonu, pogotovo ako je reč o kombinaciji igračaka i slatkiša.

Postoje mnoge radnje specijalizovane za decu. Ako znate želje deteta iz vaše okoline, odlično, a ako i ne znate, opet ne možete omanuti, pogotovo što mnoge radnje za decu već imaju i gotove paketiće koji su kreativno smišljeni.

13. Koraks kalendar

Ako znate da neko poštuje i ceni rad karikaturiste Predraga Koraksa Koraksa, njegov kalendar za 2021. godinu kao poklon nikako ne može biti promašaj.

Ove godine u opciji postoje zidni, stoni, stoni i zidni u paketu po specijalnoj ceni, ali i paketi sa kalendarima, knjigom, šoljom Danasa i kodom za besplatnu prvu mesečnu članarinu u Klubu čitalaca Danasa.

Sve je dostupno na ovom linku.

14. Klub čitalaca Danasa

Ako vaši prijatelji čitaju Danas u print ili onlajn izdanju, nećete pogrešiti ako njihov mejl prijavite za članarinu u našem Klubu čitalaca. Oni će tako svako veće dobiti PDF sutrašnjih novina na mejl, a vi možete izabrati na koliko meseci ćete ih obradovati, a da posle nastave da plaćaju sami.

Više na klub.danas.rs.

15. Nisu za sve potrebne pare

Ukoliko niste u mogućnosti finansijski, obradujte svoje voljene originalnom porukom, čestitkom, mejlom, fotografijom, gestom ili pokušajte da im sami napravite neki poklon. Na internetu možete naći mnogo opcija kako nešto da napravite sami, neophodno je da smo budete kreativni.

I zapamtite - pažnja je bitnija od vrednosti svakog poklona!

Napomena za pakovanje

Mislite o životnoj sredini i uključite se u borbu protiv upotrebe jednokratne plastike.

U Beogradu su zabranjena plastične kese u prodavnicama, tako da umesto ukrasne kese ili papira, poklon možete uručiti partneru ili partnerki u ekološkom, biorazgradivom cegeru sa nekim originalnim natpisom.

Ne samo da će pakovanje tako biti originalno, već će ceger moći da posluži dugoročnije, a vi ćete tako dati doprinos očuvanju životne sredine.

Srećna vam Nova godina i budite odgovorni!

Svedoče o ljubavima, bogatstvu i legendama

Dvorci Vojvodine: Neki postali škole i muzeji, druge uništava vreme

U njima se okupljala srpska i evropska gospoda dok su im svirali List i Štraus. Zapušteni ili sa novim namenama, još uvek podsećaju na legende, ljubavi i bogatstvo.

Dvorac „Lazar“ poznatiji kao „Kaštel“ u Ečki

Podigao ga je Lazar Agošton, vlastelin u Ečkoj 1820. godine. Otvaranju je prisustvovalo oko 300 uglednih zvanica, a među njima je bio i grof Esterhazi, tadašnji najuticajniji vlastelin u Ugarskoj.

Interesantno je da je gostima svirao Franc List, tadašnje čudo od deteta, a kasnije poznati kompozitor i pijanista.

Grof Feliks Ornonkur otkupio ga 1870. godine kada dvorac dobija današnji izgled prizemne građevine u obliku slova L.

U okviru dvorskog kompleksa se nalaze katolička crkva, vodotoranj i stara konjušnica.

Kaštel je 2001. proglašen za spomenik kulture, a od 2004. godine je u privatnom vlasništvu kompanije „Univerzal“ iz Beograda.

Veći deo dvorca je restauriran i pretvoren u hotel.

Dvorac „Fantast“ blizu Bečeja

Završen je 1925. godine po nalogu veleposednika Bogdana Dunderskog. Bogdan je obožavao konje, a na imanju se nalazila konjušnica sa oko 1.400 rasnih grla.

Dvorac je upravo dobio ime po omiljenom Bogdanovom takmičarskom konju.

Iako se nije ženio, u njemu je živio sa Marom Dinjaški. Ona je bila žena njegovog kovača, kome je gubitak supruge Bogdan nadoknadio novcem i plodnom zemljom.

U blizini dvorca nalazi se Crkva Svetog Đorđa, čiji je ikonostas oslikao slikar Uroš Predić. Bogdan je nakon smrti 1943. tu sahranjen.

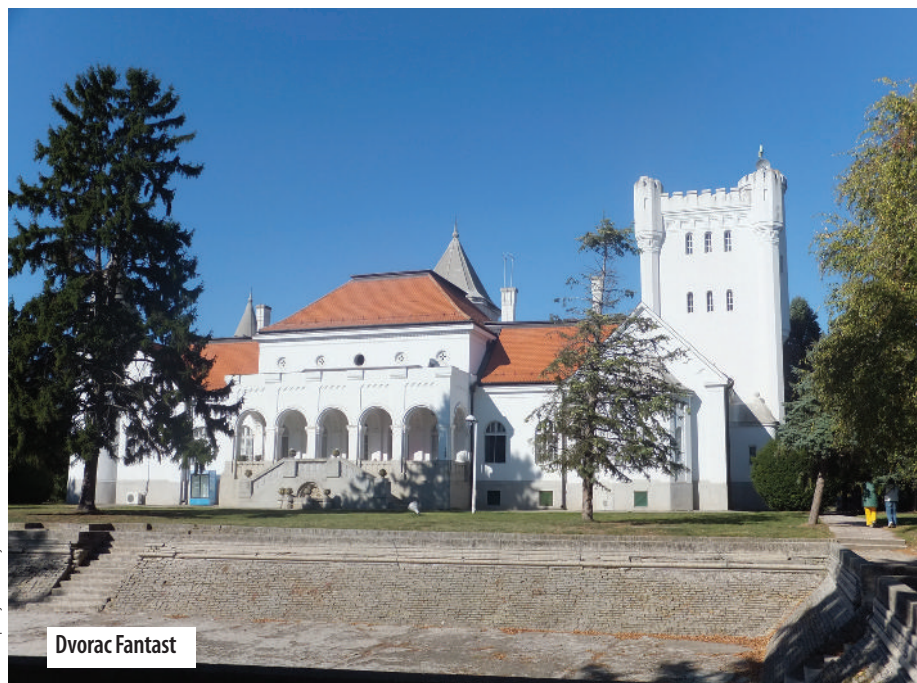
Iako je dvorac ostavljen u nasleđe Matici srpskoj, nacionalizovan je i dodeljen kombinatu „Pik Bečej“, u čijem je i danas vlasništvu.

Tokom posleratnih godina raskošni nameštaj, tepisi, lusteri, nakit odneseni su u nepoznatom pravcu, tako da su danas autentični samo vrata i zidovi.

U kompleksu dvorca nalazi se još ergela, jedan mali kaštel, park, a Fantast je pretvoren u hotel.

Dvorac „Kapetanovo“ u Starom Lecu

Izgradio ga je župan Botka Bela 1904. godine. Ipak, Bela je dvorac prokockao 1938. godine, a kada je to njegova žena čula, prema legendi popela se na krov dvorca, polila benzinom i

Dvorac Fantast

Foto: Wikipedia-marej

zapalila, tako da od nje nije ostalo ništa sem jednog pramena plave kose.

Meštani ga zbog toga smatraju ukletim.

Podseća na srednjovekovnu, neogotičku gradnju iako je sazidan početkom 20. veka.

Dvorac je na licitaciji kupio trgovac Franc Maj kao miraz svom budućem zetu Milanu Kapetanovu, čije ime i nosi.

Trenutno je u privatnom vlasništvu i nije otvoren za posetioce.

Dvorac „Dunderski“ u Kulpinu

Zapravo, objekat je krajem 18. i početkom 19. veka građen za porodicu Stratimirović na

riše zgrada na sprat sa pravougaonom osnovom.

U vlasništvu grofovske porodice Kotek bio je od 1805. do 1922. godine.

Prema nekim navodima, u ovom dvorcu je Johan Štraus Mlađi 1867. godine komponovao valcer „Na lepom plavom Dunavu“.

U njemu je nekoliko dana pre atentata u Sarajevu boravio austrougarki prestolonaslednik Ferdinand sa suprugom Sofijom.

Takođe, u podrumu se nalazi zatvor čiji je najpoznatiji zatvorenik bio komandant austrijske vojske u Prvom svetskom ratu August fon Mekenzen.

Od 1948. u ovoj zgradi se nalazi srednja poljoprivredna škola „Dr Siniša Stanković“.

Dvorac Dunderskih u Čelarevu (poznat i kao Bezeredi)

Podignut je između 1834. i 1837. godine. Ugarski plemić Nikola Bezeredi koristio ga je kao letnjikovac sve dok kompleks nije prodao Lazaru Dunderskom 1882. godine.

U ovoj prizemnoj građevini pravougane osnove okupljali su se značajne ličnosti poput Nikole Tesle, Paje Jovanovića, Aleksandra Karađorđevića.

Smatra se da je upravo u ovom dvorcu Laza Kostić upoznao Lenku Dunderski.

Nakon Drugog svetskog rata zgrada je pripala Predsedništvu Vlade FNRJ, a 1968. godine predat je u ruke Muzeju Vojvodine, dok je za park oko dvorca nadležna kompanija „Calsberg“ Srbija.

Dvorac „Ilion“ u Sremskim Karlovcima

Baron Rajačić otkupljuje palatu od porodice Mioković-Hadži i renovira je 1856. godine, dok današnji izgled dobija 1920.

Osnova zgrade je u obliku slova T, a iznad srednjeg prozora na spratu piše „Ilion“, dok se iznad kapije koja predstavlja poseban objekat nalazi grb Rajačića.

U dvorištu dvorca nalazi se česma Patrijarhovac posvećena Bogojavljenju.

Danas je zgrada pretvorena u Zavičajni muzej Sremskih Karlovaca.

U njemu se nalazi etnološka zbirka predmeta, sa originalnom sobom i kuhinjom s kraja 19. veka.

Jodna banja u Novom Sadu

Nastala je krajem 19. veka kod Futoške šume pri bušenju bunara sa pijaćom vodom za potrebe snabdevanja grada. Tada je pronađena mineralna, lekovita voda temperature 24,6 °C.

Jodna banja u Novom Sadu

Foto: Wikipedia-Pucarevic

zemlji koju im je poklonila Marija Terenzija zbog ratnih zasluga.

Imanje je nakratko otkupio Matej Semzo, da bi ono 1889. godine prešlo u ruke Lazara Dunderskog.

Manji dvorac sačuvan je u izvornom obliku, dok je porodica Dunderski renovirala veliki dvorac ne narušavajući klasicistički stil izgradnje u kom su podignuta oba dvorca.

U okviru kompleksa nalaze se i kovačnica, konjušnica, žitni magacin, a preko puta dvorca sagrađena je Crkva Vaznesenja Hristovog.

Nakon nacionalizacije 1945. na imanju je osnovana poljoprivredna zadruga, a devedesetih je ono ustupljeno Poljoprivrednom muzeju Vojvodine.

Dvorac „Hadik“ poznatiji kao Kotekov dvorac u Futogu

Podigao je grof Andreas Hadik 1777. godine na zemljištu koje je otkupio od porodice Čarnojević. Iako spada u najstarije, u ovom dvorcu nije bilo bitnijih izmena pa ga karakte-

Dvorac Kaštel Ečka

Foto: Wikipedia-Bojan Kojic

U POTRAZI ZA IZGUBLJENIM VREMENOM

Kolmar i Strazbur - magija srednjeg veka

U skladu sa krilaticom: „hedonizam (i eskapizam, dodala bi autorka ovog teksta) jača organizam“, hajde da Novu godinu dočekamo virtualnim putovanjem u Strazbur i Kolmar, u dva „dragulja“ francuske pokrajine Alzas, čuvene pre svega po dobrim vinima. Fotografije i video-snimci na kojima su prikazane znamenitosti ovih gradova pokazuju da i u „mračnom“ srednjem veku možemo pronaći određenu „dozu šmeka“ i vanvremenske lepote.

Kolmar se nalazi u neposrednoj blizini Nemačke i Francuske, a ima „laskavu“ titulu drugog grada sa najmanjim godišnjim količinama padavina u Francuskoj. Veruje se da ga upravo takav „božji dar“ čini pogodnim za proizvodnju nadaleko čuvenog vina. I tu nije kraj „čudima“ - zbog svojih „simpatičnih“ trgova, fontana i kanela, dobio je nadimak „Mala Venecija“. Arhi-

tektura je, kažu poznavaci graditeljstva, „srećni spoj“ germanskog i francuskog stila, koji je prilagođen lokalnim običajima, uključujući korišćenje materijala poput drveta i kamena. U starom delu grada nabasate na fine primere srednjovekovn egotike, poput Crkve Svetog Martina i Dominikanske crkve, dok kvart pod već pominjanim nazivom „Mala Venecija“ obiluje starim ribarskim kolibicama i vrbama koje okružuju kanal. Gurmani tvrde da se upravo tu mogu konzumirati mnogi specijaliteti francuske kuhinje.

Za ljubitelje umetnosti nezaobilazna je poseta Muzeju Unterlinden, smeštenom u staroj gotičkoj zgradi nekadašnjeg dominikanskog manastira iz 13. veka. Najpoznatiji eksponat je Isenhajmski oltar iz 16. veka, ali se mogu videti i remek-dela Monea,

Strazbur

Renoara, Pikasa... U Kolmaru se takođe nalazi Muzej Bartoldi, posvećen sećanju na lik i delo Frederika Bartoldija, tvorca čuvenog „Kipa slobode“, koji krasi Njujork. To nije nikakva slučajnost - navedeni umetnik rođen je upravo u ovom gradu. Za decu i one koji „odbijaju da odrastu“ posebno uživanje je obilazak Muzeja igračaka, uz eksponate poput Pepeljuginje kočije, lokomotive „Britanija“, kolekcija lutaka...

Da je Pariz „grad svetlosti“, dobro je poznato svima, ali Kolmar je takođe mesto sa jedinstvenim osvetljenjem - zahvaljujući postavljanju oko 900 izvora svetlosti, koji rade na kompjuterski pogon. Svetlosna magija počinje u sumrak petkom i subotom tokom cele godine. Svaka boja ima svoju simboliku - plava predstavlja vazduh i nebo, zelena naglašava odraz građevina i drveta u vodi, a zlatne nijanse dočaravaju zemlju Alzasa - tranziciju i razmenu.

Mada su institucije poput Evropskog parlamenta, Evropskog suda za ljudska prava i Saveta Evrope mnogima prva asocijacija na Strazbur, taj

grad na reci Rajni je prepun građevina iz srednjeg veka, poput katedrale Notr Dam, koja je svojevremeno bila najviša zgrada na svetu. Danas je to šesta po veličini crkva u svetu i smatra se remek-delom gotičke arhitekture. Zvonik je visok 142 metra, pa je vidljiv i iz udaljenih delova ravnice Alzasa. Dokaz o razvijenosti intelektualnog života, već od 15. veka, predstavlja i pojava štamarije čuvenog Johana Gutenberga. Procenjuje se da je na kraju srednjeg veka u Strazburu postojalo pedesetak štamparija, što je između ostalog omogućilo nastanak humanizma.

Strazbur krasi i palata Ruan, neformalno nazvana „mali barokni Versaj“. U njoj se nalaze tri muzeja, sa velikim brojem umetničkih dela koja datiraju od srednjeg veka pa do kraja 19. stoleća. Najveći i najstariji park u ovom šarmantnom gradu je Park de l'Orangerie, gde je smešten i paviljon Žozefina, podignut u čast Napoleonove supruge, carice Žozefine. Ugoštiteljstvo je takođe veoma razvijeno, naročito u centru grada, gde se mogu pronaći i brojne vinarije i pivnice.

Želim vam da u 2021. „bulevari sveta (ponovo) pamte muziku vaših koraka“, kako je to pre dve decenije napisao kantautor Đorđe Balašević. **M. Stojanović**

Čopak
kalendar
2021

Zidni kalendar (400 dinara) u prodaji na kioscima i prodajnim mestima štampe ili naručivanjem. Stoni kalendar (600 dinara) i paket zidni + stoni (800 dinara) u ograničenim količinama dostupni na webshopu klub.danas.rs i putem redakcije. Naručivanje: 011/24-36-233 · 011/34-41-186 · prodaja@danars.rs

Danas

Priča o novogodišnjem drvetu

Ritual koji se brzo širio

Ovaj ritual se brzo širio Evropom, pa je tako prvu jelku u Engleskoj okitio princ Albert 1841. godine. Ona je bila ukrašena poklončićima, mašinama, papirnim cvećem i bombonama. Ovaj običaj je u početku karakterisao samo visoku klasu društva, ali se vrlo brzo širio i na običan narod. U početku su se stavljaljabuke, kolačići, orasi, suve šljive i urme, razne mašne... Postoji i jedna priča o nemačkom prodavcu stakla koji je bio tužan jer nije mogao da kupi jelku svojoj deci. Tako je rešio da napravi staklene kugle. Njegovi ukrasi su izazvali oduševljenje kod prolaznika pa se vremenom i obogatio praveći ukrase za jelke. **M.B.**

VELIKE LJUBAVI KROZ VEKOVE

Isidora Dankan i Sergej Jesenjin u raljama boemije

Ko da je moj život osuđen na stradanja. Zlo zajedno s čamom mene večno kuša; Ko da mi je život lišen svih nadanja, Od tuge i rana skapava mi duša“, poručivao je znameniti ruski pesnik i bonvivan Sergej Jesenjin u „prorokoj“ pesmi „Moj život“, desetak godina pre nego što će upoznati balerinu slobodnog duha Isidoru Dankan, koja će mu postati supruga i inspiracija, i čija će sudbina biti takođe mračna. Iako je vetropirasti Jesenjin imao još mnogo ljubavi, kratkotrajna romansa sa Isidorom postala je sinonim za njega, podjednako kao svestremenska poetska dela, poput „Ispovesti mangupa“, „Kafanske Moskve“, „Do viđenja, družo, do viđenja“.

Isidora Dankan rođena je kao Andžela Izadora Dankan u San Francisku 27. maja 1877. godine. Mnogi je smatraju začetnicom modernog plesa. „Devojicu-balerinu su kuće njujorskih magnata pozivale da s majkom koja ju je na klaviru pratila ulepšava domaće prijeme i sedelje uz muziku Betovena, Šumana, Šuberta, Mocarta, Šopena... Na koncertima koje je ubrzo počela da priređuje, igrala je u providnom hitonu i bosih nogu. Mlada revolucionarka žudela je za načelima demokratije i velike prošlosti i oko sebe dizala veliku prašinu... Lepu, talentovanu i bogatu Isidoru čekaće desetak godina ogromne slave i pred njom će se otvoriti čitav svet... Svuda i pred svima želela je samo jedno: da njena igra postane izraz slobodnih ideja“, napisala je književnica Ivana Hadži-Popović u izvanrednom romanu „Vatra i cvet“, u kojem se opisuje i zla kob supružnika Dankan-Jesenjin.

Važna tačka na „mapi“ Isidorinog života bio je Pariz, u koji se preselila sa majkom i bratom 1900. Naredne godine upoznaje umetnicu Loi Fuler, koja joj je kasnije sponzorirala koncerte na Starom kontinentu. Snažan uticaj i utisak na nju ostavilo je

poznanstvo sa filozofom Fridrihom Ničeom, jer je došla na ideju da započne svoj filozofski pravac u plesu - počinje da pleše uz klasičnu muziku, a umesto stroge tehnike baleta, prednost je davala prirodnom kretanju tela, što joj donosi veliku popularnost. Otvorila je plesnu školu u Grenvaldu u Nemačkoj, a potom i u Francuskoj, koju zatvara zbog izbijanja Prvog svetskog rata. U rodnu Ameriku odlazila je nekoliko puta, na turneje, ali joj ta zemlja više nikada nije postala „adresa stanovanja“.

Sergej Jesenjin je rođen 3. oktobra 1895. godine u selu Konstantinovo. Njegovi biografi tvrde da je poeziju počeo da piše sa devet godina. Po završetku crkvene učiteljske škole, u jesen 1912. seli se u Moskvu, gde je radio najpre u mesari, a zatim kao lektor u štampariji. Naredne godine paralelno sa poslom počeo je da pohađa studije na Moskovskom gradskom narodnom univerzitetu Šanjavskog, na Odseku za istoriju i filozofiju. Početkom dvadesetih godina 20. veka aktivno se bavio književno-izdavačkim radom. Prvi put se oženio 1917, glumicom Zinaidom Rajh. U tom braku rođili su mu se kćerka Tatjana i sin Konstantin. Zinaida, koju je Jesenjin napustio dok je još bila trudna, kasnije se udala za režisera Vsevoloda Mejerholda. Nakon razvoda pesnik je jedno vreme živio kod svoje sekretarice Galine Benilval-ske.

Tvrđi se da su se Isidora Dankan i Sergej Jesenjin prvi put sreli u jesen 1921, u ateljeu slikara Georgija Jakulova. „Isidorinoj svetskoj slavi divio se mnogo pre nego što ju je upoznao. Kada se to dogodilo, drhtao je nem i nemoćan da pokaže šta mu je u duši. Uz šampanjac, konjak i votku započela je njihova zajednička tragedija“, navodi se u romanu „Vatra i cvet“. Posle venčanja, koje se zbio samo šest meseci nakon poznanstva, putovali su na turneje po Evropi i u SAD - ona je plesala, on je recitovao svoju poeziju. Neizbežan detalj u svim njihovim biografijama glasi: Jesenjin nije govorio strane jezike, a Dankan je znala samo nekoliko desetina reči ruskog. Kao glavni uzrok njihovog rastanka navode se Jesenjinova sklonost ka alkoholizmu i česta duševna rastrojstva. Posle razvoda, 1923, on se vratio u Moskvu. Ubrzo upoznaje glumicu Avgustu Mikhajevsku, kojoj je posvetio nekoliko pesama iz ciklusa „Ljubav huli-

„Isidorinoj svetskoj slavi divio se mnogo pre nego što ju je i upoznao. Kada se to dogodilo, drhtao je nem i nemoćan da pokaže šta mu je u duši. Uz šampanjac, konjak i votku započela je njihova zajednička tragedija“, navodi se u romanu „Vatra i cvet“ autorke Ivane Hadži-Popović

gana“. Njeno ime inspirisalo ga je da stvori stihove: „Što mi tako ime tvoje zvon, kao avgustovska svežina“. Avgusta je mnogo godina kasnije tvrdila da je romansa sa Jeseninom bila samo platonska, bez jednog poljupca. Naredne godine dobio je sina Aleksandra Volpina iz romanse sa pesnikinjom Nadeždom Volpin. Poslednja pesnikova supruga bila je Sofija Tolstoj, šefica biblioteke Saveza pisaca i unuka znamenitog književnika Lava Nikolajeviča Tolstoja. Ni u tom braku nije našao dugotrajniju sreću, pa su se razveli.

Jesenjin je pronađen mrtav poznog decembra 1925. u hotelu „Angleter“, u tadašnjem Lenjingradu, a sadašnjem Sankt Peterburgu. Prema zvaničnoj verziji, izvršio je „trostruko samoubistvo - vešanje, sečenjem vena i gorenjem uz cev za grejanje“. Sahrnjen je 31. decembra 1925. u Moskvi na poznatom Vaganjovskom groblju. Mnogi veruju da je samoubistvo bilo inscenirano, i za njegovu smrt krive tadašnje sovjetske vlasti, navodeći kao argument prvu fotografiju mrtvog pesnika, bez tragova stezanja omče oko vrata.

Isidorin život je tragično okončan. Po rastanku sa Jeseninom, doživela je krah svoje plesne škole, a tvrdi se, takođe da se odala alkoholom. Septembra 1927, ubrzo nakon što je objavljena njena autobiografija „Moj život“, ugušila se šalom koji se upleo u točkove automobila u kojem se vozila u Nici. Ljubavna i životna pripovest Jesenjina i Isidore asocira na stihove pesnika Miroslava Antića: „Sad shvatam: nismo došli zadovoljni ko trave, što rastu da se zgaze kroz cvrkutave zore. Mi smo zvezde što ludo u mrak se strmoglave i zbog jednog bleksa ne žale da izgore.“ **Marija Stojanović**

Foto: shutterstock

Nova online igrica Kako izgleda online bankarstvo – iz vašeg ugla

„Odmah ću, samo da skoknem do banke!“
„Super, moram u banku!“

Kad ste čuli da je neko ovo rekao? Verovatno nikad, pošto je pre bilo nemoguće skoknuti do banke. Odlazak u banku je mogao da potraje i po nekoliko sati – dok sačekate prevoz ili nađete parking, dok dočekate svoj broj u redu ispred šaltera, pa dok nađete zajednički jezik sa bankarskim službenikom. Sve to vas je koštalo prazne baterije na mobilnom (jer šta drugo raditi nego skrolovati dok čekate) i beskonačno mnogo živaca (oni se dokazano najbrže troše u ovakvim situacijama).

Nešto dobro što je donela 2020. godina

Ova godina zasigurno nije donela mnogo toga lepog, ali barem je ubrzala online pristup svemu i svačemu. Srećom po svačije vreme i živce, u to spada i online bankarstvo. Ono postoji već skoro deceniju, ali ova godina je znatno ubrzala njegovu evoluciju i neke banke, poput ProCredit, pretvorila u 100 odsto online banke. Šta to znači? Vizuelno i empirijski, najviše liči na slike koje vam iskoče kad guglate „udobno“, „ušušano“, „komforno“. A zapravo znači da banka dolazi kod vas, u vaš dom. Zavalite se u fotelju, stavite mačku u krilo, grickalice, uzmite telefon ili laptop i otvorite vrata vaše virtuelne banke. A možete malo i da se ubacite u neku ulogu, jer scenario zaista liči na reklamu ili čak filmsku scenu. Tih par minuta, dok obavljate sve što vam je potrebno sa bankom, budite uspe-

šni broker sa Njujorške berze ili filmska diva koja raspoređuje svoj novi honorar. A možete da budete i vi, rasterećeni vi, možda je to zapravo i najbolja uloga.

Šta sve možete sa svojim novcem, a da ne probudite mačku koja vam leži u krilu?

Za početak možete da otvorite Total račun u ProCredit banci putem [Video identifikacije](#).

Ako već imate otvoren račun, onda uplovite u svet interneta i mobilnog bankarstva i upravljajte svojim novcem kako vam volja. Proverite prethodne transakcije, platite račune, prebacite novac na račun nekog vama dragog, kome ne možete da predate poklon uživo za praznike i iznenadite ga.

Budite dobri i prema sebi, pa prebacite malo sredstava na štednju. Nimate štedni račun? Nikakav problem, sad možete da otvorite [Flex štednju](#) online i isto tako prebacujete novac sa tekućeg računa na štedni kad god to poželite. A sve to možete i u suprotnom smeru – sa štednog na tekući, bez prekida oročenja.

Da li vam bankarstvo sad deluje kao neka online igrica? I nije uopšte teška, a pritom je najbezbedniji način upravljanja sopstvenim finansijama. Kad kažemo najbezbednija, to se odnosi i na vaše zdravlje, u koje spadaju i oni živci koje ste pre gubili. A povrh svega, ovakav „odlazak“ u banku zavoleće i vaša mačka, jer to za nju znači više vremena za dremanje u vašem krilu.

Dvorac Dunderskih Kulpin

Foto: arhiva turističke organizacije Vojvodine – autor Damir Rajtenbah

Nastavak sa strane III

Zgrada je sagrađena na inicijativu doktora Vilhema Wilta, a banja je bila u funkciji gradskog kupatila sa velikim brojem kada i bazena sa toplom i hladnom vodom.

Danas se u njoj nalazi Specijalna bolnica za reumatske bolesti, jedina ovog tipa u Vojvodini.

U dvoru se nalazi velika zbirka ikona, biblioteka i portreti najznačajnijih vladika vršačke eparhije.

Zgrada je spomenik kulture od izuzetnog značaja u kojoj se nalazi sedište banatskog episkopa.

Dvorac „Kaštel“ u Panoniji

Izgrađen je 1846. godine za plemićku porodicu Falcione.

Građevina je prizemna, oslonjena na četiri masivna stuba, sagrađena u stilu klasicizma.

Štitnici na prozorima od kovanog gvožđa su autentični, dok je u unutrašnjosti dvorca sačuvani peč, stolarija, biblioteka i podovi.

Danas se u zgradi nalazi muzej sa originalnim stvarima iz dvorca.

Dragana Jovanović

Vladičanski dvor u Vršcu

Ovo je najstariji vladičanski dvor u Srbiji i jedini je iz perioda baroka.

Izgrađen je između 1750. i 1757. godine dok je vladika bio Jovan Georgijević.

U prizemlju dvora nalazi se kapela posvećena Sv. arhangelima Mihajlu i Gavrilu sa ikonostasom koji je jedan od retkih koji su sačuvani iz ovog perioda.

Vladičanski dvor u Vršcu

Foto: arhiva Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Pančevu – autor Zoran Bolonac

Zaštitimo drveće i šume

Dokoro su jelke koje su se prodavale pred praznike sekle u šumama. Već u prvoj polovini 20. veka broj posečenih stabala je toliko desetkovao šume pa je širom sveta pokrenuta inicijativa kako bi se ovakva praksa sprečila. Danas je proizvodnja veštačkih jelki ili jelki sa busenom postala veoma unosna delatnost. Na primer, u Severnoj Americi se svake godine proda oko 35 miliona jelki sa busenom, dok se u Evropi proizvede i do 60 miliona stabala.

Rasadnička proizvodnja kod nas se razvila početkom ovog veka, a rezultat toga je bilo smanjena seča šuma. Postoji čak i zakon o šumama prema kojem je zabranjena seča četinarskih stabala tokom novogodišnjih i božićnih praznika.

M. B.

Panj torta

„Buche de Noel“

Zimsku kratkodnevnicu ili zimski solsticij smo ovih dana ostavili za nama. I danas važi tradicija da se u kuću na dan kratkodnevnicu unose zimzelene grane sa belom ili crvenom imelom i da ih upletemo u venac. Ovim malim uvodom nastavićemo priču o panj torti koja se vezuje za Francusku i predstavlja simbol božićnih praznika. Priča oko nastanka ovog tradicionalnog kolača vodi nas do keltske tradicije obeležavanja zimske kratkodnevnicu, kada je dan najkraći u godini. U to vreme Kelti bi tog dana uzeli veliki panj ili deblo drveta koje bi spalili i plamenom koji gori i simbolizuje svetlo pomagali rađanju novog sunca, za koje su

Sastojci za biskvit:

6 belanaca, 125 g šećera,
125 g brašna, 60 g kakao praha

Sastojci za krem:

6 žumanaca, 125 g šećera,
250 g putera, 100 g šećera u prahu,
150 g sme čokolade, ekstrakt vanile

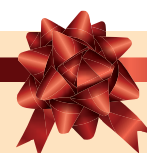
smatrali da je nestalo. U isto vreme pokazujući zahvalnost što nam se sunce ponovo i iznova vraća. Vekovima je ova lepa tradicija opstajala ali se i menjala, što je sasvim normalno. Vremenom je panj ili deblo zamenjeno većim i manjim grancima koje su sada simbolično unošene u kuću i postavljane na sredinu stola zajedno sa slatkišima.

Tako su se kroz dugi niz godina svi ti običaji spojili u današnji oblik, a to je izrada kolača „Buche de Noel“ ili panj torta. Prema nekim podacima, recept za panj tortu potiče iz 19. veka i da od tada ima božićnu tradiciju. Šta je panj torta? To je rolat od biskvita premazan kremom u obliku panja ili grane iz koje izlazi još neka grana. Površina torte je tamna i viljuškom se pravi tekstura koja podseća na koru drveta. Ukrasavanje se prepušta onome ko pravi tortu, ali u obzir dolazi sve ono što nas vezuje za šumu, zelena mahovina, zelene grance, crvene bobice, šećer u prahu koji podseća na napadao sneg. Panj torta je jedan od najpoznatijih božićnih kolača, poznat je i popularan u celom svetu, pravi se u raznim varijantama, od potpuno čokoladnih do kombinacije ukusa i ukrasa. Ipak, najbitniji deo izrade kolača koji moramo da poštuju je ukrasavanje kako bi izgledom podsećalo na pravi panj ili komad drveta.

Način pripreme:

Belanca umutiti sa šećerom. Potom dodati brašno, kakao i lagano sve umešati. Možete dodati i mlevene orahe (2 kašike). U kalup za pečenje koga smo malo premazali uljem staviti papir za pečenje. Sipati smesu za biskvit i peći 15 minuta na 180 °C u prethodno zagrejanoj rerni. Kada je kora gotova, izvaditi je i odmah uviti, urolati u mokrku krpu i ostaviti da se hladi. Umutiti žumanca sa šećerom pa ih kuvati na pari. Skloniti sa vatre, dodati čokoladu i mešati dok se ne otopi, staviti da se hladi. Penasto umutiti puter sa šećerom u prahu i dodati u čokoladni krem, sjediniti sastojke. Krem je spreman. Koru razmotati nafileovati sa 2/3 fila, uviti u rolat ponovo, neka kolač odstoji dva sata u frižideru. Ostavljenim delom fila premazati rolat. Viljuškom praviti šare. Dekorirati po želji, zelene grance pečurke... V. L.

Kako služiti kamember

Francuzi ga tradicionalno jedu u kori od bele plesni sa toplim bagetom. Kao preporuku za malo svečaniji deo menija predlažemo pečeni ili otopljeni kamember u pećnici. Veoma ukusno i originalno jelo. Inače ovaj sir se može peći na različite načine. Neko će sir umutati u lisnato testo, sa dodacima poput pršute, drugih vrsta sireva, ukrasiti i u ovom obliku peći. Ili se može uzeti manji rustični hleb, nožem udubiti sredina pa na to mesto staviti kolut kamembera, kolut sira zaseći i ubaciti nekoliko čena belog luka i svežeg ružmarina, isto peći. Neko pak odseče vrh sira pre pečenja, ali se od gore dodaje začinsko bilje, beli luk. Gotovo toplo jelo možemo poslužiti sa sosom od brusnica, malina, drenjina. Umakati komadiće hleba u otopljeni kamember uz dodatke kao što je voće, orasi, sos i začinsko bilje. I ne zaboraviti da sve to treba poslužiti uz čašu mladog vina. V. L.

Plantaze

VRANAC NA KROVU SVETA

Na najznačajnijem svetskom vinskom takmičenju Decanter World Wine Awards 2020 (London) jedinstveni i plemeniti Vranac, osvojio je čula vinskih znalaca. Naša autohtona sorta nastavlja sa nizom medalja, potvrđujući svoju snagu i karakter.

Strast koju osećamo i vreme koje poklanjamo vinu učvrstilo je našu poziciju na zlatnom vinskom nebu.

13. jul plantaze
www.plantaze.com

SLOVAČKA SVADBA krasi BEOGRAD

Za Sloake u Srbiji karakteristično je velelepno **svadbeno ogjavlje** (slovački: **parta**) koje je kružnog oblika što predstavlja ciklus života. Takođe simbolise nevinost, mladost, transformaciju, novi početak života. Po starom slovačkom običaju u partu koja simbolizuje žensko načelo plodnosti i stvaranja života se stavlja pero sa šešira, što simbolizuje muški princip.

Izložbu **Slovačka svadba**, autora **Pavla Surovog** iz Kisača ujedno i direktora Kulturnog centra Kisač, možete pogledati ispred **Umetničkog paviljona Cvijeta Zuzorić na Kalemegdanu u Beogradu**. Ove godine Etnology Fest 2020 Beograd, čija je direktorka Goga Grubišić, održan je zbog pandemije u drugačijem formatu. Zahvaljujući saradnji sa Kamelegdanskim tvrđavom, Ministarstvom kulture i informisanja Republike Srbije, Kulturnim centrom Kisač i Slovačkim kulturno-informativnim centrom priređena je izložba, koja prikazuje svadbene nošnje i običaje Slovaka iz Bačke, Banata i Srema. Za ovaj projekat radeno je terensko istraživanje, na čelu sa direktorom Kulturnog centra Kisač Pavlom Surovim u saradnji sa predsednikom SKIC Miroslavom Brnomo slovačkim svadbenim nošnjama i prikupljanje starih fotografija, koje su se našle samo kod imućnijih porodica.

Slovačka nošnja formirala se pod uticajem nošnji naroda koji su u ono vreme živeli na prostoru tadašnje Austrougarske. Tako je slovačka nošnja poprimila elemente nošnje naroda sa kojima su Slovaci delili suživot na ovim prostorima. Stoga ne čudi što se nošnje bitno razlikuju, moglo bi se reći da je u svakoj slovačkoj sredini jedinstvena.

Na prikazanim fotografijama nošnje su izrađene od materijala koji su kupovani u Beču, Budimpešti, Pragu, Parizu, Istanbulu. Dominira kašmir, svila, somot, otoman, atlas, štof. Mlada se prvobitno udavala u crnoj nošnji, što predstavlja tugu za mladošću i slobodom, rastanak od doma. Posle Prvog svetskog rata se uvodi bela svadbena nošnja, kao simbol radosti u susret novom početku.

Moderni portret udajne autentične svadbene nošnje iz Bačkog Petrovca polovina 20. veka

Crna udajna nošnja s partom Bački Petrovac 1910. godina

Udajna nošnja Stara Pazova, Srem, 1908. godina

Mladenci sa zvačem, Padina, Banat, 1896. godina

Mladenci posle venčanja, Aradac, Banat, 1912. godina

NEKADA: Najstarija fotografija slovačke svadbe ispred evangeličke crkve u Kisaču, Bačka 1902. godina.

SADA: Otvaranje izložbe i modeli obučeni u svadbenu slovačku nošnju u kolekciji direktora KC Kisač Pavla Surovog.